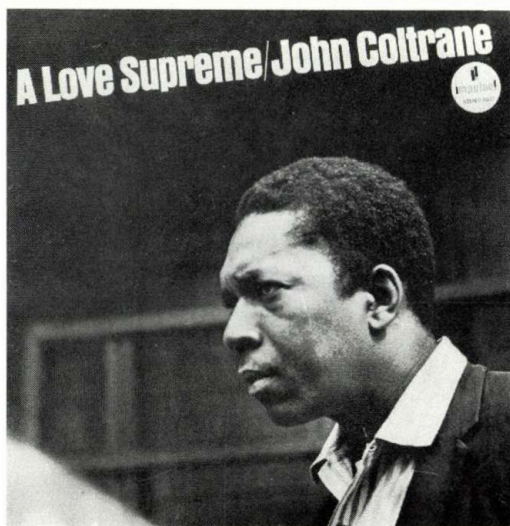

Sehonnan mindenhová

Trane 1967. július 17-én ment el.

Másfél éve maradt még a negyvenegyéből az A Love Supreme elkészítése után. Ez több mint elegendő volt ahhoz, hogy feltegye a maga pontját a maga i-jére. Lelki ébredése, 1957 óta eltéríthetetlen akarattal, legyűrhetetlen erővel közeledett zenéje Teremtőjéhez és Beteljesítőjéhez. Életének utolsó négy-öt évében már nem készült róla olyan fotó, amelyen nevetni vagy mosolyogni lehet látni. Neki más adatott.

Volt bátorsága megérteni, és hite megélni az adományt. A küzdést kapta ajándékba, hogy az Ascension tételeiben eljuthasson a teljes harmóniai szabadsághoz. Bár szinte bizonyos, hogy nem a free felé törekedett. Ha így lett volna, már Ornette Coleman Free Jazz című albuma (1960!) megváltoztatta volna pályáját. A célt, kinyilatkoztatásként, akkor ismerte fel, amikor elérte.

A nyomkeresés csillapíthatatlan ingere — az Ascension közvetlen ígérete — lappang, dolgozik az A Love Supreme anyagában. A kiindulópont egyetlen akkord, az eredmény négy egymásból kinövő zenei tétel — a megismételt megismételhetetlen, a megnevezett név nélküli, a továbbadott továbbadhatatlan: Köszönet-Elhatározás-Meggyőződés-Zsoltár. Coltrane-t már csak ez foglalkoztatja ekkoriban.

Az öt megidéző koncertfelvételeken rendre túlnéz

a képsíkon, az adott tér feltételezhető perspektíváján. Gyűjti a jeleket, minden lehetséges módon, vadássza és szűri a kaotikus éterből érkező benyomásokat. A maga jeleire, a neki szánt érzetekre figyel rendíthetetlen energiával. Tudja, hogy egyetlen apró üzenetet sem vesztegethet el, hiszen mindegyik a Végtelentől a Végtelenig vezet. A millió, felé áramló esély, milliányi kockázat: a valós semmi és a lehetséges minden kockázata.

Az A Love Supreme borítófotója nem szokványos portré, noha valószínűleg vannak, akik semmi különlegeset nem találnak benne. Esetleg taszítónak érzik. Rádásul, úgy tudjuk, Coltrane a *valóságban* nem ilyen volt. Csendes, félénk, halk szavú embernek tartották barátai. Ez az alapos ellentmondás a kép lényege. Ez az előrehajló, nekifeszülő tartás, a majdnem összeszorított fogak, a feszes arcizomzat, a pécélszerű homlokredők az *igazi* közvetítői John Coltrane legbensőbb énjének. Erre a születésétől fogva neki rendelt állapotról készült — egészen haláláig.

Tisztában volt vele, hogy eredményeivel új irányt szab a jazz fejlődésének, és szenvedett a felelősségtől. Egyre inkább nyomasztotta, mit képes tudatni, sőt: mit nem képes tudatni a jazz ráfigyelő világával. Az egyéni (belső) és közösségi (külső) követelmények keresztüztüzebe került. Évtizedekkel gyorsabban égett mindenkinél.

Ennek az égésnek a fénye ül a tekintetében; a szemében, amellyel hallgatózik; a szívében, amellyel lát; a zenéjében, amellyel ígét hirdet, térít és jövendöl: „Szavak, hangok, beszéd, emberek, emlékezés, gondolatok, félelmek és érzelmek — idő — minden beletartozik... minden egyvalamitől van ... egyvalamiből van. Áldott legyen az Ő neve. Gondolathullámok-forróság-hullámok — minden remegés — minden út Istenhez vezet. Köszönöm Istenem. (...) Egy gondolat rezgések millióit ébresztheti, amelyek mind visszatérnek Istenhez... minden visszatér. (...) Ne féljete... higgyetek... Köszönöm Istenem. Sok csodája van a mindenségnek. Isten minden. Az Ő útja... oly csodálatos. Keressétek Őt mindennap. Bármilyen módon keressétek Istent mindennap. Énekeljünk minden dalt Istennek. (...) Én láttam Istent — láttam istentelenül — senki sem nagyobb — senki sem hasonlítható Istenhez. Teljesen átjár bennünket az Ő lehelete... alig érezzük, oly finoman... mégis: ez mindenünk.” (John Coltrane, 1964. december)

J. Király István